

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

De S. Divinatio Ep. Conf. Apud Suessiones In Gallia Sylloge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTOR
METAPHRASTE

cumulus inter aculeos ferreos hic expressus non sit. Hoc autem rotæ supplicium sæpenuero non esse sine igne illatum, ex Apuleio et Euripide docet Pitiseus in suo Lexico verbo Rota.

f Nempè vel præ consolationis divinæ, qua perfundebatur, abundantia; vel Deo concursum suum subtrahente, ne suppliciorum instrumenta vires suas in sanctam Martyrem exererent.

t Id est, quam libidinosam virginæ corporis contagionem etiam invite pati; ut enim, cum S. Ambrosio quilibet pudici censent, periculum pudoris bonis feminis est morte gravius.

u Huc spectant Eusebii verba lib. viii Ecclesiasticæ Historiæ cap. 6: Sed et corpora regionum cubiculariorum (a Diocletiano et Maximiano Galerio pro Christiana fide intersectorum) ... ipsi eorum legitimi domini erui ex sepulcro et in mare projici oportere censuerunt, ne quis illos sepulcris conditos, pro diis, ut ipsi quidem opinabantur, reputans, inposterum adoraret, seu eorum reliquias debito dulci cultu afficeret.

x Synaxarium Sirmondianum Claudium hunc a domino seu hero S. Charitinæ, quem Claudianum vocat, diversum facit. Ego Metaphrastem aliosque secutus, Charitinæ herum Claudium vocavi, quem nihil vetat inter domesticos suos habuisse virum sibi cognominem, cui Charitinæ a teneris unguiculis enutriendæ et instruendæ ac demum ejus corporis, ut rerum angustia patiebantur, sepeliendi curam demandarit.

y Hi nobis videntur fuisse Diocletianus, Maximianus Hercules et Galerius Maximianus, quos Lactantius cap. 16 tres acerbissimas bestias vocitat, quosque, ne Martyrum corpora rite sepelirentur, omni modo præcavisse, innuit Eusebius Annotato u supra citatus.

DE S. DIVITIANO EP. CONF.

APUD SUESSIONES IN GALLIA

SYLLOGE.

C. S.

CIRCA INITIUM
SÆC. IV.
In tribus
Martyrologiis
memoratur
hoc die,

Gesta SS. Sixti et Sinicii, primorum Remensium, SueSSIONENSISQUE EPISCOPORUM, in hoc Operenostro ad Kalendas septembris illustrata habes. Sinicio in SueSSIONENSIS præsulum Catalogis proxime subditur S. Divitianus paucis admodum martyrologis notus. Illum tamen hoc v. Octobris die memorat Martyrologium Parisiense, Eminentissimi Cardinalis de Noailles, archiepiscopi Parisiensis, auctoritate anno 1727 editum. Verba hæc sunt: Apud SueSSIONES sancti Divitiani episcopi, cujus corpus apud sanctum Crispinum Majorem quiescit. Præverat Castellanus in Martyrologio suo Universali eadem prorsus Gallie dicens. Paulo prolixius, at minus recte, ad eundem diem dixerat Andreas Saussayus in Martyrologio Gallicano: SueSSIONE, sancti Divitiani episcopi et confessoris, qui sancti martyris Sinicii successor, ita meritis vicinus, quam tempore remotus, ecclesiam primus in pace gubernavit, quam in tramitem justitiæ sanctis monitis et exemplis feliciter deduxit, et ita pervenit ad gloriam. Quid in hoc brevi elogio displicet, dicam inferius.

quo dicitur
colli; at in
Remensi de
eodem mentio
fit

2 Eundem Sancti titulo pariter honorant, ac die v. Octobris obiisse, notant Sammarthani fratres, quique horum Galliam Christianam continuarunt eruditi Benedictini; Claudius vero Robertus, item in Gallia Christiana, sic loquitur, ut nescias, utrum diem v. Octobris velit ipsi emortualem fuisse, an ejusdem cultui sacrum. Eundem tamen hodie cali, expresse etiam asserit Claudius Dormoy, presbyter canonicus Regularis abbatiæ S. Joannis de Vineis apud SueSSIONES, in Historia ejusdem civitatis, tom. 1, lib. 11, cap. 3 Gallice inquit: Suffecerit scire, ipsum (Divitianum) ab Ecclesia coli, ut Sanctum, et hujus civitatis episcopum, ejusdemque memoriam ab illa ecclesia celebrari die v. Octobris. Verumtamen in Ms. codice Remensis ecclesiæ SS. Timothei et Apollinaris, apud Sollerium nostrum

inter Auctaria Usuardina laudato. Depositio illius ad diem xxviii ejusdem mensis legitur his verbis: SueSSIONIS, Depositio sancti Divitiani episcopi et confessoris.

3 Fortasse eundem codicem laudavit Marlotus in Historia metropolis Remensis lib. 1, cap. 17, dum ait: Martyrologium Remense (ubi cuncta strictim referuntur) nudum Divitiani nomen habet, brevi ornatum præconio, his verbis: «Quinto Calend. Novemb. Depositio sancti Divitiani episcopi et confessoris.» Tum hic subdit Marlotus: Depositio autem ea est, qua homo vinculis carnalibus absolutus, liberiturus ad cælum, terrenum corpus deponit, ex S. Ambrosio sermone de depositione S. Eusebii. Vult itaque Marlotus, in Remensi codice emortualem S. Divitiani diem, non sepulture translationis tempus signari. Non examino, an iste sermo, qui in novissima Operum S. Ambrosii editione inter supposititios recensetur, vere illius sit; nec diffiteor, vocem depositio eo, quo apud Marlotum, modo passim adhiberi; non tamen certo ausim asserere, eandem hic ita accipiendam esse, ut nequeat superesse suspicio de consignato potius die, quo S. Divitiani corpus in honoratiori tumulo aliquando fuerit collocatum. At utrovis modo ea vox hic exponenda sit, ex prædictis equidem liquet, S. Divitianum saltem ratione cultus ad hunc diem v. Octobris pertinere.

4 Neminem hactenus legi, qui dicat, aliqua S. Divitiani Acta antiqua exstare; si vero recentiores consulas, nihil quoque de insigni hoc Viro apud hos reperies, præter mentionem illius factam a Flodoardo lib. 1 Historiæ Remensis cap. 3, quam ex editione Colvenerii transcribo. Sanctus vero Sixtus. Remorum primus episcopus, etiam SueSSIONICAM * fundasse fertur ecclesiam, et B. Sinicium, collaboratorem et cooperatorem suum inibi constituisse; quique post ejusdem S. Sixti decessum, nepote suo, ut fertur, sancto Divitiano, SueSSIONI a se pontifice ordinato, quoniam noviter instituta Remensis ecclesia lacte adhuc tenera forte fovebat pignera, necdum ad onus

die 28 hujus mensis, ignota mihi de causa.

Pauca de illo scimus ex Flodoardo,

* alii SueSSIONICAM

A pontificale perferendum robusta, Remis archiepiscopalem (ea cogente necessitate) subit cathedralam. *Hæc, nec plura de Divitiano historicus Remensis; ex quibus facile conicias, quam levis de ipsius gestis memoria extiterit jam inde a medio sæculo x, quo iste scripsit. De suo tempore inquit Marlotus: Tanti Præsulis cursum in pontificatu, genus mortis et annum, gestorum ejus memoriam tempus edax obliteravit.*

S. Sinicio successit circa finem sæculi tertii,

5 Non exspectet igitur plura lector. Ipsum omnes Catalogi in serie episcoporum Suessionensium tertio loco recensent, primum S. Sixto, secundum Sinicio constanter tribuentes, nec ullam sedis vacationem memorantes. Quam ob rem, cum nulla, vel levissima, nos cogat ratio illam adstruere, Divitiani sedis tempus ex eo, quo proximi ejusdem decessor Sinicius sedit, eruendum est; idque etiam certius faciendum esse, si, quod Flodoardus dubitanter asseruit, constaret, Divitianum fuisse nepotem Sinicii, et ab hoc ad Remensem sedem commigrante, in Suessionensem fuisse successum. Fuerunt porro, qui, Flodoardo duce, crederent, SS. Sixtum et Sinicium primo Christianæ æræ sæculo a S. Petro, Apostolorum principe, Roma in Gallias missos fuisse: verum hanc sententiam, tum alii, tum Stillingus noster ad Kalendas Septembris in iisdem Sixto ac Sinicio, satis superque refutarunt, eos ad annum circiter 300 referentes. Eadem de causa Castellanus in Martyrologio Universali, et auctor Martyrologii Parisiensis, Divitianum circa eundem annum 300 floruisse, annotarunt; ac meo quidem judicio recte, sic tamen, ut prorsus incertum mihi sit, illene paucis annis ante finem sæculi tertii, an post initium quarti obiisse credendus sit; quis enim id in tantis tenebris palpando divinet?

nec martyrio sublatus fuit.

6 Saussayus, in cujus verbis, num. 1 relatis, quadam mihi displicere, dicit, cum in ea esset sententia, quæ SS. Sixti et Sinicii missionem S. Petro, Apostolorum principi, attribuit, eosque, non naturali morte, sed martyrio e vivis sublatis asserit; nec (ut opinor) facile posset tempus sedis S. Divitiani, quem omnes S. Sinicii sine ullo medio successorem nominant, confessorumque obiisse memorant, tam diris persecutionibus sæculi primi illigare, eundem a S. Sinicii tempore remotum vizisse commentus est, primumque illum fuisse e Suessionensibus episcopis, qui eam ecclesiam in pace gubernavit. Sed fallitur: nam neque Sixtus et Sinicius sæculo primo floruerunt, ut diximus, nec martyrio coronati sunt, ut laudata eorumdem Acta et Commentarium iis prævium legentes facile perspicient. Adde, quod Saussayus in hac sua opinione dicere cogit,

Suessionensem episcopatum post S. Sinicii obitum ultra duo sæcula vacasse, quod nulla verisimili ratione probaverit.

AUCTOR C. S.

7 Marlotus, cujus verba num. 3 dedi, credi voluit, S. Divitiani genus mortis, violentane scilicet, an naturalis ea fuerit, ignorari. Ita forsitan existimavit, quod ejusdem esset cum Saussayo sententiæ de tempore missionis SS. Sixti et Sinicii, ægreque posset cum acerbissima illa Ecclesiæ ætate componere naturalem mortem S. Divitiani, aut inter hunc et Sinicium tam diuturnam sedis vacationem sine idoneo teste affirmare. Atqui Divitianus etiam in Ms. codice Remensi, quem Marlotus vidit, laudavitque, cum Confessoris titulo expresse annuntiatur, neque alium codicem protulit Marlotus, in quo eidem Sancto martyri laurea adscripta legitur: nonne ergo rectius eundem naturali morte perfunctum dixerisset, quam illius mortis genus ignorari, ex male fixo SS. Sixti ac Sinicii missionis tempore affirmavit? Confessorem itaque cum Remensi codice, seu gemino, seu unico, atque recentioribus Martyrologiis, quæ supra produximus, S. Divitianum appellamus, quales etiam decessores illius, Sixtum et Sinicium, fuisse dixerimus.

sed obiit confessor.

8 Quod de ejusdem Sancti corpore apud S. Crispinum Majorem quiescente Parisiense et Castellani Martyrologia asserunt, consentiunt Sammarthani fratres tom. 3 Galliæ Christianæ in serie episcoporum Suessionensium, in qua pag. 104 tertio loco sic habetur: S. Divitianus, cujus corpus in D. Crispini Majoris conditum est ecclesia. Non dissentiunt ejusdem Operis continuatores Benedictini tom. 9, col. 334; sed cum quadam cautione aiunt: Corpus in basilica S. Crispini Majoris conditum, tradunt Sammarthani, forte in loco, ubi postea ædificata est hæc basilica. Non existimo, Sammarthanos recitatis verbis indicare voluisse, S. Divitianum mox ab obitu suo in laudata ecclesia, quæ tunc temporis minime exstabat, sepultum fuisse; sed nec iisdem verbis insinuasse censendi sunt, illum eo in loco, ubi dicta S. Crispini basilica postmodum condita est, primo humatum fuisse; cum sic vere loqui potuerint, modo sacrum illius corpus eo, quo scribebant tempore, in eadem basilica quieverit, quocumque demum tempore illuc aliunde fuisset delatum. Ceterum illa basilica et abbatia Ordinis S. Benedicti, vulgo Saint Crispin le grand, sita est supra urbem Suessionum ad fluvium Axonam, de quibus consuli possunt laudati Galliæ Christianæ continuatores tom. IX, a col. 594. Plura (quod dolemus) de hoc sancto Suessionensi Episcopo nescimus.

E Corpus ejus apud Suessiones in abbatia S. Crispini Majoris.

F

